

مامۇستا و ديارى

عومەر جەلال _ چەمچەمان

Omargalal2004@yahoo.com

ھەرگىز ۋاھەرگىز ئەو رۇژانە سەردەمى قوتابخانەم ياد ناچىتەو ھەممۇ مامۇستاكەم ديارى تايىبەتى دەبەخشى بە قوتابىيە زىرەكەكان، ئى منىش يەككىك بووم لەو قوتابىيانەى كەلە ديارى مامۇستا بېبەش نەدەبووم، مامۇستا ئەو مەرۇفە ناسكە بوو كە ئەم ھەموو مەرۇفانەى درووست كىردو گەورەترىن قوربانى سوتماكى ھەموو جەنگەكان بوو. پاش راپەرىن مامۇستا نەك ديارى بەلكو تەنەت لە چاوپروانى ديارى تايىبەتى ئەو قوتابىيانەدا بوو كە ئەمەرۇ درووستيانى كىرد.

نامەوئىت ئازارى مامۇستا ئازىزەكان بىدەم، گىرنگ بوو كە گەورەترىن ديارى لەلايەن ھەممۇ تەو ھەممۇ تەو لەسەرەتايى كىردنەو ھەممۇ دەركاى قوتابخانە بېبەخشىت بە مامۇستا، تەنەيا مامۇستايە جودا لە ھەموو توپۇزەكانى دى دەتوانىت گۇران لە كۆمەلگە دا بىكات. كەس نىيە لە ئىمە بەسىياسىيەكانىشەو ھەممۇ قەرزدارى ھەستى ناسكى مامۇستا نەبىت، زەمانىك مامۇستا لە تەك قوتابىيەكانى لە يەك شوپىندا كاريان دەكرد ئەمە لە بوونى مامۇستا كەم ناكاتەو بەلكو ھەلەى كۆمەلگە وای كىردو ھەممۇ توپۇزى مامۇستا نەبىت، گەورەترىن گوناهى دەسلەت ئەو ھەممۇ مامۇستا فەرامۇش دەكات، مامۇستا نەبىت، گونە دوورەكان بە مووچەپەكى كەم كە زۇرچار بەشى كىرى ھاتوو چۆى ناكات، چ جاي ئەو ھەممۇ سەرماى زستان بېبەش نەبىت، ئەمە ديارى كە ھەممۇ تەو ھەممۇ تەو بە مەبەستى يارمەتى دەبەخشىتە مامۇستا، ئەگەر ئەمەرۇ قوتابىيەك چاوپروانى ديارى كە لە مامۇستاكەى بىكات كە رەنگە ھەمووان لە سەردەمى مندالىماندا خۇشترىن سات بووبىت لامان، ئەو ھەممۇ دەبىت ھەنووكە چاوپروانى بېزارى مامۇستا بېت. ئەگەر كەمىك بەگەپىنەو سەردەمى مندالى و بەراووردىكى ناچارانەى بىكەن دەبىنەن ھەنووكە رېزىكى وانەماو لە نىوانى (قوتابى و مامۇستا) سەردەمانىك ئەو كۆلنەى كە مامۇستاكەى تىدا نىشتەجىبوو شەرمەن دەكرد بەو ئىدا بېرۇين. لەشەرمدا رەنگەمان ھەك گەلەى پازىر زەرد دەبوو، دەشى تەواو پېچەوانە بووبىتەو ئىستا ھەر لەيەكەم ساتى ناسىنى مامۇستا لەوانەيە قوتابى ھەك شىكى زۇر سانا و مېرېگىرېت.

(ديارى تايىبەت) جوانترىن و بەخشنەترىن كارە كە مەرۇف پېشكەشى دەكات بە ھاورى ئازىزەكانى كە رەنگە لای زۇرىنەى مەرۇف ھەك سىمبولىكى ناسك ھەلەگىرېت، ئەگەر ھاتوو ديارى مامۇستاكەى بېت، رەنگە ھەرگىز لەياد نەچىتەو، ئەو ھەممۇ ھەك دەكات مامۇستاي ئەمەرۇ و دوپىن نەتوانن بە بەخشىنى ديارىيەكى چكۆلانە دلى قوتابىيەكەى خۇش بىكات، ئەو ھەلەى ئەم سىستەمەى دەسلەتە كە وای لە توپۇزى مامۇستا كىردووخۇيان لە چاوپروانى ديارى دا بن، دەسلەت وادەكات مامۇستاكەى وولاتە خەمناكەكەم لە تەنگەزەى چاوپروانىيەكى گەورەدا بن. چاوپروانى ھەممۇ مامۇستا و قوتابىيەكانى گرتووتەو، قوتابى چاوپروانى مەنھەجى نوئ دەكات، يان گۇران كاريەك كە زۇر چار لە كۆتايى سالدا دەكاتە قوتابخانەكان، مامۇستا لە چاوپروانى ئەودايە كەى مووچەكەى بگاتە مووچەى تەنەيا رۇزىكى موزىرىك (لە ساتىكا ئەو رۇزە موزىر پشوبىت). قوتابى زانكۆ تەواو دەكات لە چاوپروانى دامەزاندن دا پىر دەبىت كە دابمەزىرتىش بەشى شەوئىكى بەرپىرسانەى ناكات. گىرنگە دەسلەت ھەك رېگايەك بە خۇيدا بچىتەو، ئەو گەورەترىن بىئومىدى ھەك ديارىيەك كە دەسلەت دەبەخشىت بە مامۇستا تەنەيا لە چاوپروانىدا دەبەخشىتەو، ئەمەش دەكاتە ئەو ھەممۇ كەلېنىكى گەورە لە نىوان دەسلەت و توپۇزى مامۇستادرووست بېبىت. بۇ ئەو ھەممۇ خۇشەبىستى نىوان مامۇستا و قوتابى بگەپىنەو ھەممۇ دەسلەت بېبىتە پردى پەيوەندى نىوانيان باشتر وايە لەم ساتە كە توپۇزى مامۇستا لە لوتكەى بېزارى دادەزىت، ھەر لە كەمى مووچە تادەكاتە ئەو گىرانبىيە بازارى گرتووتەو، دەشى مامۇستا لە بىرى ئەو ھەممۇ نەبىت و خەم و نازار وای لىبىكات نەتوانىت ديارى تايىبەت بەخشىت بە قوتابىيەكانى.